

Силабус курсу

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ШКОЛАХ ПРОФІЛЬНОГО СПРЯМУВАННЯ

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий рівень)

Ступінь вищої освіти: доктор філософії (PhD)

Галузь знань: 01 Освіта/ Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта

Освітньо-наукова програма: «Середня освіта»

Компонент освітньої програми: вибіркова

Кількість кредитів: 5

Рік навчання: II, Семестр: IV

Дні занять: згідно з розкладом занять

Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи

Мова викладання: українська, англійська

Керівник курсу:	Доктор педагогічних наук, професор Сокол Мар'яна Олегівна
Контактні телефони викладача:	+380673545119
E-mail викладачів:	sokol@tnpu.edu.ua
Сторінка викладача	http://tnpu.edu.ua/faculty/inozemnimovy/sokol-mar-yana-oleg-vna.php
Сторінка курсу в Moodle	http://tnpu.edu.ua/navchannya/sylabusy/PhD/sylabusy-kursiv.php

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «**Актуальні проблеми викладання іноземних мов у школах профільного спрямування**» є одним із освітніх компонентів освітньо-наукової програми «Середня освіта», здобувачів третього освітньо-наукового рівня, галузі знань 01 «Освіта/ Педагогіка» за спеціальністю «**014 Середня освіта**» та входить до циклу дисциплін за вибором, має теоретичний та практичний напрям. Висвітлює ключові питання концепції профілізації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти III ступеня (старша школа), знайомить з формами організації освітнього процесу, засобами навчання з огляду на викладання іноземної мови як профільної програмної дисципліни, відображає новітні технології освітнього процесу.

Мета навчального курсу «**Актуальні проблеми викладання іноземних мов у школах профільного спрямування**» полягає у :

- підготовці здобувача до розв'язання теоретико-практичних проблем середньої освіти;
- засвоєнні аспірантом нових знань та умінь у галузі методики викладання іноземних мов у школах профільного спрямування;
- набуттю здобувачем актуальних професійних компетентностей;
- розробці та проведенні уроків іноземної мови відповідно до обраного профілю;

- розробці моделі та структури профільних курсів, пов'язаних з вивченням іноземної мови, як профільного та непрофільного предмета;
- залучені до наукового дослідництва, пошуків напрямів удосконалення сучасної науки і методики;
- формуванні уявлення про специфіку професійної діяльності вчителя іноземної мови у школах профільного спрямування;
- формуванні здатності розробляти та впроваджувати програми забезпечення якості методики викладання іноземних мов у середній освіті;
- в умінні оцінювати й узагальнювати різні наукові погляди щодо методики викладання іноземних мов, формуванні й обґрунтовуванні обраної наукової концепції;
- сформуванні у здобувача практичних умінь і навичок організації навчального процесу з іноземної мови з огляду на новітні наукові та методичні технології; творчого використання здобутих знань та умінь у науково-педагогічній діяльності.

Навчальний контент:

Години			Тема	Результати навчання	Завдання
лек ц.	сем .	сам .р			

Змістовий модуль І. Концепція розвитку сучасної іншомовної освіти у школах профільного спрямування

2	2	8	1. Напрями профільного навчання учнів шкіл профільного спрямування	Знати напрями та форми організації профільного навчання у школах	Питання, обговорення
2	2	8	2. Іноземна мова як профільний предмет.	Знати концепцію профілізації загальної середньої освіти; знати зміст і структуру та мету уроків іноземної мови у профільній школі	Питання, дискусія, кейси
2	4	10	3. Профільне навчання іноземної мови у класах гуманітарного напрямку.	Розуміти особливості профільного навчання іноземної мови в класах гуманітарного напрямку; вміти скласти програми елективних курсів. Розробляти НМК з іноземних мов в галузі середньої освіти	Презентації, ІНДЗ, тести, НМК
2	4	8	4. Особливості організації факультативів/курсів як форми індивідуальної освітньої програми.	Знати особливості організації та змістове наповнення факультативів з іноземної мови; вміти розробляти програми елективних курсів	Презентації, ІНДЗ, тести

Змістовий модуль II. Особливості поглибленого навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах

2	2	10	5. Навчання іноземних мов і культур у спеціалізованих загальноосвітніх навчальних закладах	Вміти формувати в учнів духовно-ціннісний світогляд в контексті міжкультурної комунікації	Питання, презентації, інтерактивні технології
2	2	10	6. Профільне навчання другої іноземної мови в контексті мультикультур	Здатність продукувати нові ідеї та розв'язувати комплексні проблеми галузі в умовах полілінгвізму	Питання, презентації, інтерактивні технології
2	4	10	7. Контроль рівня сформованості іншомовної компетентності в учнів профільних шкіл	Розробляти навчальні матеріали з урахуванням профілю навчання, завдання для поточного, підсумкового контролю та самостійної роботи.	Питання, тести, інтерактивні технології

Змістовий модуль 3. Новітні технології навчання іноземних мов у школах профільного спрямування

2	4	12	8. Інтерактивні технології. Проектні технології.	Володіти навиками проведення різних типів занять із використанням проектних технологій	Питання, тести, інтерактивні технології
2	4	12	9. Технології проблемного навчання.	Знати вимоги та правила створення проблемних ситуацій; володіти інструментарієм вирішення проблемних завдань	Питання, дискусії, презентації
2	2	12	10. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології	Розуміти провідні тенденції суспільного розвитку та визначати їх вплив на формування освітньої політики	Питання, презентації, інтерактивні технології
20	30	100			

Формування програмних та фахових компетенцій:

Індекс в матриці	Програмні компетентності
	Загальні компетентності
ЗК 1	Здатність до узагальнень, аналізу та синтезу, розвитку критичного мислення для розуміння процесів і явищ в освітній галузі (середньо), вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.
ЗК 2	Здатність до пошуку, систематизації, критичного осмислення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 4	Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження, зокрема і в

	міждисциплінарних галузях, на основі системного наукового світогляду із застосуванням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій із дотриманням академічної доброчесності.
ЗК 6	Здатність спілкуватися з науковою спільнотою українською та іноземною (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) мовами з метою презентації та обговорення результатів своєї наукової роботи в усній та письмовій формі; здійснювати міжкультурну комунікацію з питань, що стосуються сфери наукових чи експертних знань, працювати в міжнародному контексті, в інтернаціональних дослідницьких групах.
ЗК 7	Здатність генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність).
ЗК 8	Здатність до саморозвитку (планування й вирішення задач власного професійного і особистісного зростання), наявність наукового світогляду, наполегливість у досягненні мети.
ЗК 9	Здатність дотримуватись норм наукової етики, морально-етичних цінностей, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях і науково-педагогічній діяльності.
ЗК 10	Демонстрація авторитетності, високого рівня самостійності та інноваційності, відданість розвитку нових ідей та процесів у передовому контексті професійної та академічної діяльності,
	Фахові компетентності
ФК 1	Здобуття концептуальних знань у галузі середньої освіти, зокрема про основні парадигми, технології, розуміння теоретичних і практичних проблем, еволюційного шляху розвитку національної та світової методик викладання іноземних мов; розширення наукових знань про систему середньої освіти, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.
ФК 2	Здатність виявляти актуальні проблеми розвитку методики викладання іноземних мов з урахуванням національного та міжнародного досвіду, аналізувати та пропонувати шляхи їх вирішення з орієнтацією на інтереси особистості, суспільства і держави.
ФК 5	Здатність здійснювати моніторинг проблем середньої освіти, систематизувати та інтерпретувати його результати.
ФК 8	Здатність до реалізації процедур проектування, організації та моніторингу педагогічних систем і технологій з урахуванням необхідних перетворень в освітній галузі з методики викладання іноземних мов (середня освіта), в діяльності науковців, управлінців і педагогів-практиків.
ФК 9	Здатність оцінювати процес і результат виконаної роботи, розробляти та впроваджувати програми забезпечення якості методики викладання іноземних мов у середній освіті. Здатність до професійної рефлексії.
ФК 11	Здатність виявляти гнучкість, креативність, ініціативність задля вирішення фахових проблем через впровадження інновацій.
ФК 12	Здатність вибудовувати конструктивну взаємодію з учнями/здобувачами, створювати сприятливий психологічний клімат в освітньому середовищі, формувати навички ХХІ століття.
ФК 14	Здатність проводити оригінальні дослідження із використанням методологічного інструментарію, досягати наукових результатів, виконувати завдання з міждисциплінарних досліджень в галузі методики викладання іноземних мов.
ФК 15	Здатність оцінювати результати рівня сформованості іншомовної компетентності, hard skills та soft skills учнями/здобувачами, застосовуючи традиційні та альтернативні методи.

ФК 16	Здатність розробляти підручники, посібники, методичні рекомендації із впровадження результатів досліджень в освітній процес середньої школи.
ФК 17	Здатність до педагогічної діяльності в межах спеціальності «Середня освіта», орієнтовану на ринок праці щодо підготовки фахівця з методики викладання іноземних мов відповідно до чинних стандартів освітньої галузі.

Програмні результати навчання:

ПРН 2	Осмислити найновіші дослідження в галузі середньої освіти, розуміти теоретичні й практичні проблеми з методики викладання іноземних мов, впроваджувати передові практики у професійну діяльність.
ПРН 3	Уміти планувати, організовувати, проводити науково-теоретичне, навчально-методичне дослідження, доступно, аргументовано представляти результати досліджень у письмовій та усній формах рідною та іноземними мовами, брати участь у наукових дискусіях.
ПРН 4	Використовувати сучасні концептуальні, методологічні знання в галузі середньої освіти, знати науково-теоретичні, практичні основи їх реалізації, сучасні підходи до методики викладання іноземних мов.
ПРН 7	Практикувати пошук, самостійний відбір та здатність застосовувати нормативно-правову, методичну документацію, що визначає роботу закладу освіти.
ПРН 9	Використовувати інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності.
ПРН 12	Вміти викладати фахові дисципліни з іноземних мов у галузі середньої освіти відповідно до стандартів сучасної освіти; використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності, діагностики, контролю та оцінки її ефективності.
ПРН 13	Володіти здатністю прогнозувати результати власної професійної діяльності; демонструвати фаховість, інноваційність, високий рівень самостійності у прийнятті управлінських рішень.
ПРН 15	Проводити аналогії між класичними і новітніми педагогічними технологіями викладання іноземних мов відповідно до принципів еkleктизму, розробляти НМК з іноземних мов в галузі середньої освіти.

Основні джерела

Базова

1. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних універ-ів /за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання /наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва. Київ: Ленвіт, 2003. 273 с.
3. Зеня Л. Я. Навчання іноземних мов у старшій профільній школі: лекційно-практичний курс : навч. посіб. Горлівка : Видавництво ГДПІМ, 2008. 340 с.
4. Концепція профільного навчання в старшій школі. Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. 2003. № 24. С. 3-15.
5. Круківська І. А. Використання міжпредметних зв'язків у навчанні аудіювання англійською мовою. *Іноземні мови*. 2000. № 3. С. 11-13.
6. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. / за ред. С.Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.

7. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 10 – 11 класи URL: http://inozemni-movi-10-11-19_09_2017.pdf
8. Редько В. Г., Полонська Т. К., Басай Н. П. та ін. Концепція навчальних посібників елективних курсів з іноземних мов для учнів 10–11 класів профільної школи / за наук. ред. В. Г. Редька. Київ: Педагогічна думка, 2015. 38 с.
9. Редько В. Г., Полонська Т. К., Басай Н. П. та ін. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів старших класів загальноосвітніх навчальних закладів: навч.-метод. посіб. / за наук. ред. В. Г. Редька. Київ: Педагогічна думка, 2013. - 260 с.
10. Редько В. Г., Полонська Т. К., Басай Н. П. та ін. Навчальна програма елективних курсів з іноземних мов для старшої школи ЗНЗ / за наук. ред. В. Г. Редька. Київ: Педагогічна думка, 2015. - 41 с.
11. Соловійова Н.Д. Програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми викладання іноземної мови у старшій профільній школі» для здобувачів вищої освіти ступеня «доктор філософії» спеціальності 014 Середня освіта (іноземні мови). – 2020. – 15 с.
12. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах : колективна монографія / С.Ю. Ніколаєва та ін. Київ : Ленвіт, 2015. 444 с.
13. Полонська Т. К. Профільне навчання іноземної мови учнів старшої школи: метод. рек. Київ: Педагогічна думка, 2014. 80 с.
14. Полонська Т. К. Конструювання змісту іншомовного елективного курсу та його реалізація в навчальному посібнику для учнів профільної школи. *Проблеми сучасного підручника*: зб. наук. праць. Київ: Педагогічна думка, 2014. Вип. 14. С. 554 – 563.
15. Полонська Т. К. Особливості добору навчального матеріалу до змісту посібників елективних курсів з іноземних мов для учнів старшої школи. *Проблеми сучасного підручника*: зб. наук. праць. Київ: Педагогічна думка, 2015. Вип. 15 (Ч. 2). С. 170 – 178.
16. Полонська Т. К. Технологія конструювання змісту елективних курсів з іноземних мов для учнів профільної школи. *Педагогічна освіта: теорія і практика* : зб. наук. праць Кам'янець-Подільського нац. у-ту ім. Івана Огієнка та Інституту педагогіки НАПН України. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 18. С. 184 - 190.
17. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Іноземні мови. Програми для профільного навчання 10-11 клас. – Київ: Навчальна книга, 2003.
18. Професійно-методична підготовка студентів-філологів у вищому навчальному закладі: монографія / Н. В. Зінукіна, Л. В. Калініна, І.В. Самойлюкевич, Н. Р. Петранговська та ін. Д.: Вид-во ДУЕП, 2009. 494 с.
- 19.Тарнапольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: навчальний посібник. Дніпропетровськ, 2005. – 246 с.
20. Brinton, D. (2003). Content-based instruction. In D. Nunan (Ed.), *Practical English Language Teaching* (pp. 199-224). New York: McGraw Hill.
21. Cohen A. Strategy Training for Second Language Learners / A. Cohen. – Center for Applied Linguistics : ERIC Clearinghouse on Languages and Linguistics, 2003. –URL: <http://www.tesl-org.org/ej12/r10.html>
22. Content-Based Instruction: Definition & Example.
23. Dave and Jane Willis. *Doing Task-based Teaching*. Oxford University Press, 2006.
24. Ellis, Oxford, Nunan, *Task Based Teaching*, Asian EFL Journal, 2006.
URL:<https://study.com/academy/lesson/content-based-instruction-definitionexample.html>
25. Language Learning Strategies in Independent Settings / Ed. By Hurd Stella; Lewis, Tim. – Second Language Acquisition : 33. – BG : Cromwell Press Ltd., 2008. 329 p.
26. Larsen-Freeman, D. (2000). *Techniques and principles in language teaching*. Oxford: Oxford University Press.
27. Task-based approach. URL:<https://www.teachingenglish.org.uk/article/a-taskbased-approach>. The Routledge Encyclopedia of Language Teaching and Learning / Ed. by Byram M., Brumfit C. et al. – Taylor Francis Routledge, 2000. 714 p.

Допоміжна

1. Корсак К., Ластовченко І. Вища освіта і Болонський процес. - К., 2007.
2. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи. - К.: Знання, 2005.
3. Литвин С.В., Скляренко Н.К. Навчання писемного спілкування учнів старшої загальноосвітньої школи. "Бібліотечка журналу "Іноземні мови", вип.3/2001. - К.: Ленвіт, 2001.

Інформаційні ресурси

1. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 10 - 11 класи URL: http://inozemni-movi-10-11-19_09_2017.pdf
2. Терещук Д. Г. Проблема іншомовних мовленнєвих стратегій та їх класифікацій у методиці навчання іноземних мов.
URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/V_chdpu/ped/2011_92/Teresh.pdf
3. A CLIL technology as an innovative method to learn foreign languages at University. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/clil-technology-as-an-innovative-method-to-learn-foreign-languages-at-university>
4. Cohen A. Strategy Training for Second Language Learners / A. Cohen. - Center for Applied Linguistics : ERIC Clearinghouse on Languages and Linguistics, 2003. - URL: <http://www.tesl-org/ej12/r10.html>
5. Content-Based Instruction: Definition & Example.
URL: <https://study.com/academy/lesson/content-based-instruction-definition-example.html>

Визначені рамки дисципліни:

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, довідка від лікаря).

Політика щодо академічної доброчесності: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час виконання практичних завдань та он-лайн тестування (наприклад, програма Moodle) у процесі заняття. Заборонено оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства. За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти, позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання тощо.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять, як правило, є обов'язковим компонентом навчання. За необхідності (віддаленість місця проживання чи роботи аспіранта) чи наявності об'єктивних причин (участь у програмі академічної мобільності чи конференції, міжнародне стажування, хвороба тощо) відвідування може відбуватись вибірково за погодженням із керівником курсу. Навчання аспірантів також здійснюється в дистанційному режимі на платформі Zoom. За умови індивідуального навчального графіка аспірант має

можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань та ІНДЗ. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Пропущені заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно з графіком.

Політика оцінювання. Враховуються бали поточного контролю (80 балів), самостійної роботи та написання залікового есе (20 балів). При цьому враховується присутність на заняттях та активність здобувача під час занять; недопустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання завдань. Здобувачі, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю та виконали завдання самостійної роботи отримують залік «автоматично».

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми: 1-4) – робота на семінарських заняттях	20
Модуль 2 (теми: 5-7) – робота на семінарських заняттях	30
Модуль 2 (теми: 8-10) – робота на семінарських заняттях	30
Написання залікового есе / ІНДЗ	20
Разом:	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
65-74	D		
60-64	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів по темах курсу:

Змістовий модуль I				Змістовий модуль II			Змістовий модуль III			Написання залікового есе/ІНДЗ	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10		
5	5	5	5	10	10	10	10	10	10	20	100
20				30			30				

Формат дисципліни:

Змішаний (blended) - дисципліна має структуру, контент, завдання і систему оцінювання. Blended Learning - викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, інтерактивні елементи, онлайн консультування і т.п.

До силябусу також готуються матеріали навчально-методичного забезпечення: навчальний контент (розширений план лекцій, презентації, відео); тематика та зміст практичних робіт, ІНДЗ; завдання для підсумкового контролю (тести); електронне навчання в системі Zoom.